

29/2002. (V. 17.) OM rendelet

a fogyatékkal élő hallgatók tanulmányainak folytatásához szükséges esélyegyenlőséget biztosító feltételekről

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Ftv.) 74. §-a (1) bekezdésének o) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. § (1) A rendelet hatálya kiterjed:

a) a Magyar Köztársaság területén működő, az Ftv. 1. számú mellékletében felsorolt felsőoktatási intézményekre (a továbbiakban: felsőoktatási intézmények), valamint

b) a felsőoktatási intézményekkel hallgatói jogviszonyban álló személyekre.

(2) A rendelet hatálya csak kifejezett rendelkezés esetén terjed ki a felsőoktatási intézményekbe felvétellel jelentkező személyekre (a továbbiakban: jelentkező).

(3) E rendelet alkalmazásában *fogyatékkal élő hallgató* (a továbbiakban: fogyatékos hallgató), aki a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. § a) pontja szerint érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi-, - mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során, valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 30. §-ában és a 121. §-ában megfogalmazott beszéd-, illetve más fogyatékos.

2. § (1) A felsőoktatási intézményekben jelentkezők, valamint a felsőoktatási intézményekben tanulmányokat folytató fogyatékos hallgatók a fogyatékoságukra való tekintettel a 4. § szerinti szakvélemény alapján kérhetik az intézmény engedélyét a tanulmányi kötelezettségek teljesítése, illetve a vizsgák alóli részleges vagy teljes felmentésre, vagy annak más módon történő teljesítésére, valamint a vizsgákon alkalmazható segítségnyújtásra.

(2) Amennyiben a fogyatékkal élő jelentkező a felsőoktatási intézmények felvételi eljárásainak általános szabályairól szóló 269/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 9. § (10) bekezdése alapján, az érettségi, illetve a felvételi vizsgán kedvezményben részesült, azt részére a tanulmányok folytatása során is biztosítani kell.

3. § A fogyatékos hallgatók esélyegyenlőségének biztosítását elősegítő intézményi szabályzat (a továbbiakban: szabályzat) kötelezően tartalmazza a következőket:

a) a fogyatékos hallgatók segítségét intézményi részről irányító koordinátor feladatait, megbízásának rendjét, valamint a segítségnyújtásra, mentességre és kedvezményekre irányuló kérelmek elbírálását végző legalább 3 tagú bizottság kijelölésének rendjét;

b) a fogyatékos hallgatók típusa és mértéke szerint az intézmény által biztosított technikai és személyi segítségeket, illetve az egyes szolgáltatások igénybevételére és térítésére vonatkozó szabályokat;

c) az engedélyezett, de az intézmény által nem biztosított személyi és technikai segítségnyújtást és szolgáltatásokat;

d) a speciális jegyzetet, illetve jegyzetet helyettesítő más felkészülést segítő technikai eszközök esetében a tankönyv- és jegyzettámogatás felhasználására vonatkozó szabályokat.

4. § A fogyatékos hallgató fogyatékoságának típusát és mértékét szakvéleménnyel igazolja. A fogyatékos hallgató megállapítására vonatkozó szabályokat e rendelet *melléklete* tartalmazza.

5. § (1) A fogyatékos hallgatók felmentésére, segítségére irányuló kérelmet a szabályzatban meghatározott bizottság bírálja el, melynek állandó tagja az e rendelet 13. § (1) bekezdése szerinti feladatokra kijelölt koordinátor.

(2) A fogyatékos hallgatók a bizottság határozata ellen a kézhezvételtől számított 8 napon belül fellebbezéssel fordulhatnak a felsőoktatási intézmény vezetőjéhez.

(3) A fellebbezéssel kapcsolatos döntésről a hallgatókat 15 napon belül értesíteni kell.

6. § A felsőoktatási intézmény intézményi tanácsa a fogyatékos hallgatók esetében az intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában a képzési követelményektől részben eltérő további képzési, tanulmányi és vizsgakövetelményeket is meghatározhat. A fogyatékos hallgatókat megillető tanulmányi és vizsgakövetelményeket - figyelembe véve a fogyatékos hallgatók típusát, az érettségi vizsgaszabályzat szerinti biztosított kedvezményeket, valamint az adott szak, illetve akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés képzési, illetve szakmai követelményeit - a tanulmányi és vizsgaszabályzat írja le.

7. § (1) Az egyes fogyatékosági területeken a (2) bekezdés és a 8-11. § szerinti esélyegyenlőséget biztosító feltételekkel és kedvezményekkel élhet a fogyatékos hallgató.

(2) Mozgáskorlátozott hallgató esetében

a) biztosítani kell az akadálymentes környezetet, a tanuláshoz szükséges feltételeket, valamint - a szabályzatban foglaltak alapján - a gyakorlati követelmények teljesítése alóli részleges vagy teljes felmentést, illetve annak más formában történő teljesítését,

b) helyettesíteni lehet az írásbeli vizsgát szóbelivel, a szóbeli vizsgát írásbelivel,

c) a hallgató mentesíthető a geometriai, szerkesztési feladatok alól, ha nem tudja a szükséges eszközöket használni,

d) lehetővé kell tenni az írásbeli feladatok megoldásához szükséges speciális eszközök (pl. speciális füzetek, írógép, számológép), valamint kerekesszékekkel, továbbá más segédeszközzel is megközelíthető, dönthető, állítható csúszásmentes felülettel ellátott asztallap használatát,

e) szükség esetén a nem fogyatékos hallgatókra vonatkozóan megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt, illetve személyi segítőt kell biztosítani.

8. § Hallássérült hallgató (siket, nagyothalló) esetében

a) a szóbeli vizsga helyett biztosítani kell az írásbeli vizsgalehetőséget,

b) a súlyosan hallássérült (siket) hallgató az idegennyelv-tanulás és az államilag elismert nyelvvizsga követelménye alól is felmentést kaphat,

c) aki már előző tanulmányai során is tanult idegen nyelvet, de fogyatékosága miatt nem képes az államilag elismert "C" típusú nyelvvizsga szóbeli követelményeinek teljesítésére, felmentést kaphat az "A" típusú (szóbeli) nyelvvizsga letétele alól,

d) a hallgató kérésére a szóbeli vizsgáztatás esetén jelnyelvi tolmácsot kell biztosítani,

e) az érthetőség és a megértés szempontjából a feltett kérdéseket, utasításokat egyidejűleg szóban és írásban is meg kell jeleníteni a hallgató részére,

f) minden vizsgáztatás alkalmával szükséges a segédeszközök (pl. értelmező szótár, kalkulátor), a vizuális szemléltetés biztosítása,

g) szükség esetén a nem fogyatékos hallgatók esetében megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt kell biztosítani.

9. § Látássérült hallgató (vak, gyengénlátó) esetében

a) az írásbeli vizsgák helyett a szóbeli vizsga lehetőségét, illetve az írásbeli számonkérés esetén speciális technikai eszközök használatát biztosítani kell,

b) aki már előző tanulmányai során is tanult idegen nyelvet, de fogyatékosága miatt nem képes az államilag elismert "C" típusú nyelvvizsga írásbeli követelményeinek teljesítésére, részleges felmentést kaphat a "B" típusú (írásbeli) nyelvvizsga letétele alól,

c) a fogyatékosága miatt a gyakorlati követelmények teljesítése alól felmentést kaphat, illetve a gyakorlati követelmények teljesítése megfelelő (nem gyakorlati) követelmények teljesítésével helyettesíthető,

d) a hallgató mentesíthető a geometriai, szerkesztési feladatok alól, de szóban a szabályok ismerete megkövetelhető,

e) a kérdések, tételek, hangkazettán, lemezen, pontírásban vagy nagyításban történő hozzáférhetőségét, megfelelő világítást, személyi segítő, illetve szükség esetén a nem fogyatékos hallgatók esetében megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt kell biztosítani.

10. § Beszéd- és más fogyatékos hallgatók (különösen súlyos beszédhiba, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia)

a) a súlyos beszédhibás fogyatékos hallgató a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tehet valamennyi vizsgatárgyból. Amennyiben a hallgató a szóbeli vizsgalehetőséget választja, úgy számára a nem fogyatékos hallgatók esetében megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt kell biztosítani;

b) a diszlexiás - diszgrafiás hallgató

ba) írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet,

bb) ha fogyatékosága miatt nem képes az államilag elismert "C" típusú nyelvvizsga írásbeli követelményeinek teljesítésére, részleges felmentést kaphat a "B" típusú (írásbeli) nyelvvizsga letétele alól,

bc) a hallgatónak írásbeli vizsga esetén a nem fogyatékos hallgatók esetében megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési időt kell biztosítani,

bd) részére az írásbeli beszámolóknál a számológép használata megengedett,

be) részére a vizsga esetén a szükséges segédeszközöket biztosítani kell (pl. írógép, helyesírási szótár, értelmező szótár, szinonima szótár);

c) a diszkalkuliás hallgató a számítási feladatok alól felmentést kaphat, esetében a vizsgák alkalmával engedélyezhető mindazon segédeszközök használata, amelyekkel a hallgató a tanulmányai során korábban is dolgozott (táblázatok, számológép, konfiguráció, mechanikus és manipulatív eszközök).

11. § (1) A felkészüléshez biztosítható hosszabb felkészülési idő a nem fogyatékos hallgatók esetében megállapított időtartam legfeljebb 30%-áig terjedhet.

(2) A fogyatékos hallgató kérelmére, az 5. § (1) bekezdés szerinti bizottság az (1) bekezdésben meghatározott időtartamot meghaladó mértékben engedélyezheti hosszabb felkészülési idő igénybevételét.

12. § (1) A fogyatékos hallgatók tanulmányainak segítésére a felsőoktatási intézmény vezetője koordinátort jelöl ki.

(2) Az intézmény vezetője évenként gondoskodik arról, hogy a fogyatékos hallgatók a koordinátor munkáját véleményezzék, és annak eredményét a koordinátor kijelölésénél figyelembe veszi.

13. § (1) A koordinátor feladata:

a) a fogyatékos hallgatók által benyújtott felmentési kérelmek elbírálását végző bizottság munkájában való részvétel,

b) a fogyatékos hallgatókkal, azok személyes segítőivel, valamint a felsőoktatási intézmény hallgatóival való kapcsolattartás,

c) a fogyatékos hallgatók tanulmányai, vizsgái során alkalmazható segítségnyújtási lehetőségek biztosítása, illetve szorgalmi időszakban a fogyatékos hallgatók által igényelt konzultációs lehetőségek megszervezése,

d) a fogyatékos hallgatók tanulmányainak segítését szolgáló normatív támogatás felhasználására, a segítségnyújtáshoz szükséges tárgyi eszközök beszerzésére történő javaslattevés,

e) a fogyatékos hallgatók létszámának folyamatos és az adatvédelmi rendelkezések betartásával történő nyilvántartása, és az adatok statisztikai célú felhasználásának biztosítása,

f) a beiratkozást követő 60 napon belül a fogyatékos hallgatók statisztikai adatainak a Tanulmányi Osztály részére történő jelentése.

(2) A koordinátor az (1) bekezdésben meghatározott feladatok ellátásáért díjazásban részesül.

14. § (1) Ez a rendelet - a (2) bekezdés kivételével - 2002. szeptember 1-jén lép hatályba.

(2) A 13. § (2) bekezdése 2003. január 1-jén lép hatályba.

(3) A felsőoktatási intézményeknek - e rendeletnek megfelelően - 2002. szeptember 1-jéig kell módosítaniuk szabályzataikat.

(4) Az oktatási miniszter évente közzéteszi a fogyatékos hallgatók esélyegyenlőségét szolgáló intézmények és szervezetek, illetve eszközök jegyzékét.

Melléklet a 29/2002. (V. 17.) OM rendelethez

A fogyatékos megállapítása

Fogyatékos megállapítását, annak mértékét, illetve végleges vagy időszakos voltát igazoló szakvélemény kiadására:

a) amennyiben a jelentkező fogyatékosága már a közoktatási tanulmányai során is fennállt, és erre tekintettel tanulmányi és érettségi vizsga során kedvezményben részesült, a fogyatékoság típusa szerint illetékes Országos Látás-, Hallás-, Mozgás-, Beszédvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vagy a területileg illetékes Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság,

b) amennyiben a fogyatékoság később keletkezett,

- hallássérültek esetében a területileg illetékes audiológiai állomás szakfőorvosa,

- látássérültek esetében a területileg illetékes szemészeti szakrendelő szakfőorvosa,

- mozgássérültek esetében a területileg illetékes klinikák, kórházak, szakrendelők szakfőorvosa,

- beszéd- és más fogyatékos hallgatók esetében igazságügyi szakértő

jogosult.